

Motion till riksdagen 2009/10:Ub423

av Åsa Lindestam m.fl. (s)

Apatiska flyktingbarn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge föräldrar möjlighet till stödsamtal för att de ska orka vara föräldrar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utbilda lekpedagoger.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta barn dela sina upplevelser på sin utvecklingsnivå med en utomstående vuxen, helst en lekpedagog.

Motivering

Krigstraumatiserade yngre barns möjlighet till hjälp och bearbetning av sina upplevelser har varit i debattens fokus tidigare. Nu har det tystnat. Vi märker ändå fortfarande av det när barnet kommer till vår förskola eller skola. Vi ser stressymtom vad gäller inlärningssvårigheter och koncentrationssvårigheter men också i kamratrelationer. Ofta är pedagoger och lärare medvetna om att barnet har upplevt trauman men har inte själva möjligheten att hjälpa barnet att bearbeta det svåra.

Lek tillsammans med en trygg vuxen kan vara en lösning för att kunna gå vidare i livet. Barn har en medfödd förmåga att leka, men det måste finnas en vuxen som hjälper barnet in i lekens värld. I lek kan man mötas och dela varandras upplevelser även om man inte förstår varandras talade språk. Under gynnsamma förhållanden kan barnet leka mycket tidigt, redan på skötbordet och detta samspel är till glädje för de inblandade. Den turtagning och det samförstånd som växer fram är nödvändig för det lilla barnets utveckling i samspelet med andra människor. Låtsasleken är lika viktig men den kan försvåras av olika anledningar. Krig, övergrepp och flykt i en familjs vardag kan hindra familjen att leka de här allra första lekarna och då blir lekutvecklingen

Fel! Okänt namn på

starkt försenad. Leken tillsammans med skapande verksamhet ger förmåga till koncentration, utveckling av social kompetens, utveckling att kunna leka med jämnåriga, att stärka sin självkänsla och utveckla språklig kompetens och skapa mening och struktur i sina upplevelser och därigenom kunna styra och planera sina handlingar. Forskningen visar att barn som kan tolka leksignaler kan lösa konflikter utan att ta till våld. Gömda flyktingbarn är en högriskgrupp när det gäller utvecklandet av barnpsykiatriska symtom.

Förskolans och skolans betydelse kan inte nog betonas. Fasta rutiner ger stadga i tillvaron. Flyktingfamiljer lever en pressad tillvaro och ofta saknas pengar. Tristessen gör att barnet ofta hamnar framför teven; ofta är det den enda sysselsättning de har. Barn kan inte låtsasleka det de inte har haft inblick i, och olika kulturell bakgrund gör att viss skillnad kan noteras.

Under senare år har man vid barn- och ungdomspsykiatriska kliniker i Sverige sett allt fler asylsökande barn som utvecklat ett tillstånd präglad av total apati. Barnet har stängt av all närvaro. Det slutar att delta och reagerar inte på kontaktförsök, ofta liggande i sängen med slutna ögon. Tillståndet blir livshotande eftersom barnet inte äter och dricker, så kallad depressiv devitalisering.

Här behövs professionell hjälp till både barnet och familjen. Familjen måste få stöd för att orka vara förälder i form av samtal. Barnet måste få stöd att bearbeta sina upplevelser. En lekpedagog kan hämta barnet på dess egen utvecklingsnivå och låta barnet få bearbeta sina upplevelser i dess egen takt.

En lekpedagog måste själv ha kommit fram till ställningstaganden vad gäller våld, död och krig. Lekpedagogen ska vara förutsägbar för barnet och behålla sitt lugn vid lekar som kan innehålla våld och död.Handledning är nödvändig.

Den lekpedagogiska metoden är väl beprövad i Sverige sedan många år. Den bygger på teorier av Vygotskij, Stern, Winnicott med flera forskare. Utbildning har givits vid Uppsala universitet och Malmö högskola.

Stockholm den 30 september 2009

Åsa Lindestam (s)

Ann-Christin Ahlberg (s)

Désirée Liljevall (s)

Kerstin Haglö (s)

Marina Pettersson (s)

Carina Ohlsson (s)

Fredrik Lundh (s)

Marie Nordén (s)

Monica Green (s)